

PROGRAM RADA I
FINANSIJSKI PLAN
FONDA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE
ZA 2021. GODINU

PRIJEDLOG

PROGRAM RADA FONDA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE (STRUKTURA S INDIKATIVNOM LISTOM AKTIVNOSTI I PROCJENOM FINANSIJSKIH SREDSTAVA) ZA 2021. GODINU

UVOD

Odluku o osnivanju Fonda za zaštitu životne sredine "Službeni list CG", broj 81/18, (u daljem tekstu: Eko fond) Vlada Crne Gore je donijela 22. novembra 2018. godine. Osnivanje Eko fonda je predviđeno Zakonom o životnoj sredini "Službeni list Crne Gore", br. 073/19 od 27.12.2019, članom 76 sa ciljem osiguravanja sredstava za finansiranje projekata iz oblasti zaštite životne sredine. Sredstva Eko fonda koriste se za: finansiranje pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti na državnom i lokalnom nivou, u cilju očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unapređivanja životne sredine, energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora i energije, sprovođenje ciljeva i načela zaštite životne sredine, radi postizanja integralnog i cjelovitog očuvanja kvaliteta životne sredine, očuvanja biološke, geološke i predione raznovrsnosti i racionalnog korišćenja prirodnih dobara i energije kao osnovnih uslova održivog razvoja, kao i ostvarivanje prava građana na zdravu životnu sredinu.

Odlukom o osnivanju je definisana pravna forma Eko fonda kao društva sa ograničenom odgovornošću, djelatnost, osnovni kapital, organi društva i njihova ovlaštenja, finansiranje i korišćenje sredstava.

Eko fond je osnovan 3. marta 2020. godine registracijom u Centralnom registru privrednih subjekata, kad je i zvanično otpočeo sa radom.

Eko fond svoju djelatnost ostvaruje u saradnji sa Ministarstvom ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvom finansija i socijalnog rada, Ministarstvom ekonomskog razvoja, Ministarstvom za kapitalne investicije, drugim organima državne uprave, jedinicama lokalne samouprave, stručnim i naučnim institucijama, kao i u saradnji sa međunarodnim organizacijama i finansijskim institucijama.

MISIJA I VIZIJA EKO FONDA

Klimatske promjene i degradacija životne sredine predstavljaju egzistencijalnu prijetnju na globalnom nivou koja dovodi do promjena u načinu planiranja razvoja, realizaciji razvojnih strategija stvarajući prostor za uspostavljanje i rad institucija koje vode proces transformacije društva u moderne, ekonomične i konkurentne ekonomije u kojima se zastupa postizanje nulte emisije gasova sa efektom staklene bašte, gdje se ekonomski rast odvaja od korišćenja resursa i gdje nijedno mjesto ili građanin nije napušten ili zaboravljen (*no one and no place is left behind*).

Na Samitu o održivom razvoju, koji je održan 25. septembra 2015. godine, države članice Ujedinjenih nacija (među kojima je i Crna Gora) usvojile su Agendu održivog razvoja do 2030. godine, koja sadrži 17 ciljeva održivog razvoja sa ciljem iskorjenjivanja siromaštva, borbe protiv neravnopravnosti i nepravde i rješavanje pitanja klimatskih promjena do 2030. godine. Ciljevi održivog razvoja su integrisani i nedjeljivi balans tri dimenzije održivog razvoja: ekonomske, socijalne i ekološke.

Crna Gora je nacionalizovala Agendu održivog razvoja do 2030. godine usvajanjem Nacionalne strategije za održivi razvoj do 2030. godine (NSOR) u junu 2016. godine. NSOR je krovna, horizontalna i dugoročna razvojna strategija koja se ne odnosi samo na životnu sredinu i ekonomiju, već i na ljudske resurse, vrijedan socijalni kapital, preporuke za uspostavljanje okvira finansiranja i upravljanja za održivi razvoj.

Evropska komisija je 11. decembra 2019. predstavila Evropski zeleni dogovor (*European Green Deal*), najambiciozniji paket mjera koji bi trebalo da omogući evropskim građanima i preduzećima da imaju koristi od održive zelene tranzicije. Mjere praćene početnim mapama puta glavnih politika kreću se od ambicioznog smanjenja emisija, do ulaganja u naučna i tehnološka istraživanja i inovacije, do očuvanja evropskog prirodnog okruženja.

Poglavlje 27 Životna sredina i klimatske promjene je otvoreno u decembru 2018. godine i Eko fond je ključni mehanizam za finansiranje obaveza u toj oblasti. Prepoznajući značajna finansijska sredstva koja je potrebno uložiti u predstojećem periodu, Eko Fond će služiti kao pomoć u finansiranju obaveza, programa i projekata iz oblasti životne sredine.

U tom kontekstu, aktivnosti Eko fonda, misija i vizija biće usmjerene na očuvanje svih komponenti životne sredine i racionalno korišćenje prirodnih resursa kao osnovnih uslova za održivi razvoj, što je jasno definisano osnivačkim aktima organizacije koji navode:

Misija Eko fonda je prikupljanje i ulaganje finansijskih sredstava u izgradnju održivog društva u Crnoj Gori, koji će se temeljiti na efikasnom korišćenju svih prirodnih resursa i nisko-karbonskom razvoju.

Pored zakonom utvrđenih prihoda, Eko fond će raditi i na ostvarivanju saradnje sa međunarodnim institucijama i organizacijama sa ciljem osiguravanja dodatnih izvora finansiranja. Svojim će djelovanjem, doprinijeti realizaciji strateške vizije Crne Gore kao ekološke države, koja će svojim građanima omogućiti ostvarenje osnovnog prava na čistu i zdravu životnu sredinu. Na ovaj način Eko fond kreće se ka ispunjenju globalnih ciljeva i daje značajan doprinos realizaciji procesa koji su posljedica obaveza preuzetih od strane Vlade Crne Gore ka relevantnim međunarodnim konvencijama, prije svega:

- UNFCCC – Okvirna konvencija Ujedinjenih nacija o promjeni klime (eng. United Nations Framework Convention on Climate Change),
- UNCBD – Konvencija Ujedinjenih nacija o biološkoj raznovrsnosti (eng. United Nations Convention on Biological Diversity),
- UNCCD – Konvencija Ujedinjenih nacija za borbu protiv desertifikacije (eng. United Nations Convention to Combat Desertification),
- Stokholmska Konvencija o dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama,
- Roterdamska konvencija o postupku davanja saglasnosti na osnovu prethodnog obavještanja za određene opasne hemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini,
- Bazelska konvencija o prekograničnom kretanju otpada,
- Minamatska konvencija o živi,
- Pariski sporazum o klimatskim promjenama,
- Montrealski protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač,
- Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađivanja sa brodova (MARPOL konvencija),
- Protokol o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu uz Konvenciju o procjeni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu (Espoo konvencija),
- Protokol o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu,
- Konvencija o dostupnosti informacija, učešću javnosti u donošenju odluka i prava na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine (Arhuska konvencija),
- Konvencija o prekograničnom zagađivanju vazduha na velikim udaljenostima (CLRTAP),
- Konvencija o zaštiti morske sredine i priobalnog područja Sredozemlja (Barselonska konvencija) i dr.

Sufinansiranjem projekata u oblasti zaštite životne sredine i klimatsko-energetske oblasti, Eko fond djeluje i kao jedan od pokretača privrednog i infrastrukturnog razvoja Crne Gore, sve uz uvažavanje najviših standarda zaštite životne sredine.

Uspostavljanjem i djelovanjem Eko fonda osigurava se dugoročna finansijska perspektiva za ostvarenje nacionalnih prioriteta, uz transparentnost i efikasnost u procedurama nabavke, upravljanja i namjenskog korišćenja sredstava.

Vizija Eko fonda je da se pozicionira kao vodeća stručno-finansijska institucija u oblasti zaštite životne sredine i održivog razvoja u Crnoj Gori.

Svojim radom Eko fond će težiti da postane prepoznatljiv subjekat u Crnoj Gori i poželjan partner građanima, privrednicima, jedinicama lokalne samouprave i drugim državnim organima i organizacijama kao i međunarodnim institucijama, koji će im kroz stručnu i finansijsku pomoć omogućiti realizaciju projekata u oblasti zaštite životne sredine i klime i unaprjeđenja energetske efikasnosti.

Eko fond će kontinuirano raditi na izgradnji sopstvenih kapaciteta te stvaranju povoljnog i podsticajnog radnog okruženja zasnovanog na sledećim vrijednostima:

- **timski rad** baziran na dobrim međuljudskim odnosima i **objektivnosti** i **odgovornosti** u izvršavanju zadataka,
- **profesionalizam** u obavljanju djelatnosti primjenom principa **transparentnosti**, **javnosti** i dobrog domaćina,
- **usmjerenost na korisnika** blagovremenim osiguravanjem potpunih informacija i podrške u sprovođenju projekata iz oblasti zaštite životne sredine, klime i energetske efikasnosti.

STRATEŠKI CILJEVI EKO FOND U 2021. GODINI

S ciljem ispunjenja svoje misije i vizije, Eko fond definiše sljedeće prioritete na kojima će raditi kroz definisanje programskih oblasti, mjera i aktivnosti:

1. Osiguravanje prihoda Eko fonda;
2. Sufinansiranje projekata, programa i ostalih aktivnosti iz djelokruga rada Eko fonda;
3. Sprovođenje Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte (u daljem tekstu: Uredba o trgovini emisijama CO₂);
4. Institucionalno jačanje i prepoznatljivost institucije.

Predloženi Program rada Eko fonda za 2021. godinu obuhvata planirane aktivnosti za period 2021. godine. Program rada je objektivan i racionalan, zasnovan prvenstveno na raspoloživim finansijskim sredstvima i kadrovskim potencijalima Eko fonda. Strateški prioriteti i programske oblasti su ukratko opisani u nastavku.

I Strateški cilj: Obezbeđivanje prihoda Eko fonda

Sredstva za finansiranje projekata, programa i drugih aktivnosti u oblasti zaštite životne sredine, klime i energetske efikasnosti utvrđena su Zakonom o životnoj sredini, Uredbom o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine "Službeni list Crne Gore", br. 049/11, Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena "Službeni list Crne Gore", br. 073/19, Uredbom o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte "Službeni list Crne Gore", br. 008/20 i Zakonom o putevima "Službeni list Crne Gore", br. 082/20.

Zakonskim okvirom su definisane obaveze vezane za obračun i naplatu eko-naknada, kao i drugih naknada vezanih za životnu sredinu i klimu dajući čvrstu osnovu za ostvarivanje prihoda Eko fonda. Međutim, u praksi su identifikovani problemi u naplati navedenih naknada, što predstavlja potencijalni rizik za uspješno poslovanje Fonda. Zato se kao prva programska oblast utvrđuje:

Saradnja sa nadležnim državnim tijelima uključenim u obračun i naplatu naknada koje su prihod Eko fonda.

Posebno je bitno osigurati naplatu eko-naknada pri čemu je neophodna bliska saradnja sa Agencijom za zaštitu životne sredine koja obračunava naknade, izdaje rješenja i vodi Katastar zagađivača. Eko fond aktivno učestvuje zajedno sa Agencijom u okviru radne grupe koja je otpočela proces izmjene pomenute Uredbe, kako bi se između ostalog definisali rokovi za izdavanje rješenja obveznicima, a time i omogućili uslovi za ostvarenje i buduće planiranje Godišnjeg programa rada i Finansijskog plana. Eko fond će nastaviti da radi na jačanju saradnje sa nadležnim ministarstvima i državnim organima: Ministarstvom ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvom finansija i socijalnog rada, Ministarstvom ekonomskog razvoja i Agencije za zaštitu konkurencije, Ministarstvom za kapitalne investicije, kako bi se zajednički stvorili ambijent za prilagođavanje i eventualno proširenje zakonskih okvira za finansiranje zaštite životne sredine i klime iz nacionalnih izvora.

Osim iz nacionalnih izvora, Eko fond može sredstva prikupljati i iz instrumenata finansijske pomoći, programa i fondova Evropske unije, Ujedinjenih nacija i međunarodnih organizacija i finansijskih institucija, kao i iz stranih investicija namijenjenih zaštiti životne sredine i klime. Iako nacionalni izvori (naknade) predstavljaju stabilnu bazu prihoda Eko fonda, iznosi koji će se na taj način prikupljati biće nedovoljni da zadovolje potrebe iz oblasti zaštite životne sredine, klime i energetske efikasnosti. Procijenjeni prihodi po osnovu eko naknada i naknada za prenos emisionih kredita u tekućoj godini iznose: 350,000.00 €, od čega prihodi od eko naknada su 342,631.57 €, dok ostatak spada u naknade za prenos emisionih kredita. Uzimajući u obzir navedeno, Eko fond će uložiti napore kako bi poradio na uspostavljanju partnerstva sa međunarodnim finansijskim institucijama i organizacijama, a sve u cilju koncipiranja i sprovođenju programa iz svoga djelokruga rada. S toga je potrebno njegovati bilateralne odnose i uspostavljati saradnju sa sličnim fondovima i nadležnim institucijama u regionu i EU kako bi na taj način kroz projekte bilateralne saradnje osigurala dodatna sredstva za ulaganje u zaštitu životne sredine i klime i unaprjeđenje energetske efikasnosti. U prilog ovome govori i potpisivanje Sporazum o saradnji između Eko fonda i Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori u junu 2020. godine, kojim je predviđena dalja podrška institucionalnom razvoju Eko fonda. Kroz zajedničke aktivnosti o institucionalnom opredjeljenju za kreiranje održivog finansijskog mehanizma za klimu i životnu sredinu, pomoći u povećavanju konkurentnosti crnogorske ekonomije, ekonomije koja teži zelenoj, nisko-karbonskoj budućnosti, u kojoj se ekonomski rast ne ostvaruje na štetu životne sredine.

Samim tim, se kao druga programska oblast definiše:

Saradnja sa međunarodnim finansijskim institucijama sa ciljem ostvarivanja dodatnih izvora za finansiranje projekata iz oblasti zaštite životne sredine i klime i unaprjeđenja energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije.

Eko fond je ostvario komunikaciju sa Eko Fondom Republike Slovenije (Eko sklad), što ujedno predstavlja osnovu za pokretanje saradnje sa Klimatskim fondom Slovenije. Kroz navedeni vid saradnje obezbijediće se finansijska sredstva u iznosu od 1.500.000,00 € za period od 2021-2023 odnosno 3 (tri) godine, namijenjena projektima u oblasti energetske efikasnosti, e-mobilnosti, kao i razvoju i jačanju kapaciteta unutar Eko fonda. Imajući u vidu pozitivan odgovor od strane slovenačkih partnera, u toku 2021. godine očekuje se i zvanično potpisivanje

Memoranduma o saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade Slovenije. Ministarstvo vanjskih poslova Crne Gore je odgovorno za dalju formalizaciju procesa pregovora, kako bi Eko fond mogao da zaključi ugovor o finansiranju sa Klimatskim fondom Slovenije.

Takođe, je pokrenuta inicijativu prema Green Climate Fund (GCF)/ Zeleni klimatski fond za dobijanje akreditacije, koja će omogućiti pristup ka međunarodnom fondu za povlačenje sredstava za finansiranje projekata u oblasti zaštite životne sredine i energetske efikasnosti u Crnoj Gori. Nacionalnim programom prioriternih aktivnosti u oblasti ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene u okviru saradnje sa Zelenim klimatskim fondom, Eko fond je prepoznat kao potencijalno akreditovano tijelo za direktan pristup ZKF-u. Kroz odabrane projektne prijedloge u okviru Programa prioriternih aktivnosti, gdje je označen kao potencijalni implementacioni partner u projektima vezanim za: povećanje klimatske otpornosti zdravstvenih ustanova, sprovođenju mjera EE i uvođenju OIE u stambenom sektoru, kao i nisko-karbonskog saobraćaja. Tokom procesa akreditacije, potrebno je donijeti određene propisane GCF-ove politike i procedure, kao i predstaviti kapacitet za realizaciju projekata i programa različitih finansijskih instrumenata iz kategorija ekološkog i socijalnog rizika koje se procjenjuju shodno standardima GCF-a. Rezultat procesa akreditacije određiće veličinu projekta ili programa; fiducijarne funkcije, koje će oblikovati način njegovog poslovanja koristeći resurse Eko fonda (grantovi, zajmovi i garancije).

Pored aktivnosti vezanih za saradnju sa međunarodnim finansijskim institucijama i organizacijama, kao i bilateralne saradnje, Eko fond će nastojati da se uključi i u procese planiranja i programiranja korišćenja pretpristupnih fondova EU.

Iz projekcije prihoda Eko fonda u sljedećem srednjoročnom razdoblju vidljivo je da će Eko fond na osnovu zakonskog okvira raspolagati sa vrlo ograničenim sredstvima, kao i da je od izuzetne važnosti intenzivno raditi na privlačenju međunarodnih sredstava.

II Strateški cilj: Sufinansiranje projekata i tehnička podrška programima i drugim aktivnostima iz oblasti zaštite životne sredine i klime i unaprjeđenja energetske efikasnosti

U skladu sa svojom misijom, Eko fond će započeti aktivnosti namjenskog ulaganja u projekte, programe i ostale aktivnosti zaštite životne sredine i klime i unaprjeđenja energetske efikasnosti u skladu sa ostvarenim prihodima. Istovremeno, kada god je moguće, Eko fond će pružiti tehničku podršku privrednim subjektima, lokalnoj samoupravi, državnim organima ili pojedincima u pripremi programa ili implementaciji aktivnosti u oblasti zaštite životne sredine i klime i unaprjeđenja energetske efikasnosti. Pri tome će se voditi računa o sljedećim principima:

1. Pomoć projektima od strateškog nacionalnog značaja, koji su utvrđeni u strateškim i planskim dokumentima vezanim uz zaštitu svih komponenti životne sredine i klime i unaprjeđenja energetske efikasnosti;
2. Zastupljenost projekata u svim oblastima zaštite životne sredine, vodeći računa o prihodima i namjeni istih;
3. Transparentno vrednovanje projekata prema kriterijumima utvrđenim internim aktima Eko fonda, kojima će se osigurati najveća vrijednost ostvarenih efekata po životnu sredinu u odnosu na uloženi javni novac;
4. Učešće u programima i projektima koje organizuju i finansiraju međunarodne finansijske institucije i organizacije;
5. Snažna promocija svih projekata, programa i drugih aktivnosti koje sufinansira Eko fond.

III Strateški cilj - Uredba o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte

Uzimajući u obzir odredbe Uredbe o trgovini emisijama fokus aktivnosti će biti na:

- kontinuirano vođenje registra emisionih kredita u skladu sa članom 9 Uredbe o trgovini emisijama,
- otpočeti proces za sprovođenje javne aukcije emisionih kredita,
- iniciranje izmjena Uredbe sa relevantnim zakonodavstvom Evropske unije (EU ETS acquis).

IV Strateški cilj Institucionalno jačanje i prepoznatljivost institucije

Eko fondu je data ključna uloga u ostvarivanju ciljeva zaštite životne sredine i klime i unaprjeđenja energetske efikasnosti u Crnoj Gori, a sve navedeno nastoji ostvariti uz kvalitetan, stručan, sposoban i informisan kadar. Ljudski resursi posjeduju iskustvo iz oblasti u kojima rade, visoku radnu etiku, sposobnost primjene novih metoda rada i modernih tehnologija. Eko fond u prethodnom periodu je radio na tome da postane moderna institucija koja u svojem poslovanju koristi savremene informaciono-komunikacione tehnologije, kako za vođenje internih procedura, tako i za sprovođenje programa i projekata usmjerenih za korisnike sredstava fonda.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Eko fonda, članom 13 za izvršenje poslova iz djelokruga rada Društva utvrđeno je 19 radnih mjesta sa 25 izvršilaca. Na kraju prethodne godine, zaključno sa mjesecom decembrom u radnom odnosu bilo je 9 zaposlenih uključujući izvršnog direktora. Sa 8 zaposlenih je zasnovan radni odnos na neodređeno vrijeme, dok sa izvršnim direktorom radni odnos je zasnovan do isteka mandata.

U predstojećem periodu kontinuirano će se voditi računa o opterećenosti postojećih kadrova i mogućnostima preraspodjele istih između organizacionih jedinica, sve u cilju adekvatnog upravljanja ljudskim i finansijskim resursima, u maniru dobrog domaćina. Kako bi se održao izgrađeni efikasan i efektivan rad kod zaposlenih, Eko fond će uspostaviti interni sistem monitoringa i ocjenjivanja.

Eko fond će na godišnjem nivou pripremati plan edukacije zaposlenih, shodno potrebama radnog mjesta i kvalifikacijama, pod uslovima utvrđenima u Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i u skladu sa Zakonom o radu "Službeni list Crne Gore", br. 074/19. Imajući u vidu epidemiološku situaciju izazvanu pandemijom COVIDA-19, Eko fonda će nastojati da omogući svojim zaposlenima putem on-line platformi transfer znanja i iskustava iz sličnih fondova u regionu i EU, a putem bilateralne saradnje poraditi na ostvarivanju strateških partnerstava, kao i korišćenjem raspoloživih sistema tehničke pomoći i drugih programa jačanja kapaciteta. Oblasti u kojima će biti potreban transfer znanja uključuju: pripremu i sprovođenje javnih konkursa (izrada prijavnih obrazaca, alati za elektronsku prijavu, organizacija i izrada baze podataka prijavljenih projekata i sl.), kreiranje i korišćenje različitih paketa instrumenata finansijske podrške, vođenje projekata (baze podataka), monitoring projekata i njihovih efekata (izvještavanje, definisanje i praćenje indikatora uspješnosti), primjena najboljih raspoloživih tehnologija u oblasti zaštite životne sredine i klime i unaprjeđenja energetske efikasnosti, vizualizacije i sprovođenje promotivnih aktivnosti i osiguravanje vidljivosti rezultata rada Eko fonda kao uspješnog i pristupačnog servisa svim građanima, privrednicima i institucijama u Crnoj Gori.

FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

GODIŠNJI PROGRAM RADA TABELARNO

Strateški cilj	Programska oblast	Mjere	Aktivnosti	Nosioci aktivnosti	Budžetska linija	Rok realizacije	Indikator
1. Obezbeđivanje prihoda Eko fonda	1.1. Saradnja s nadležnim državnim organima i institucijama	1.1.1. Obezbeđivanje naplate eko naknada	<ul style="list-style-type: none"> • Iniciranje izmjena i dopuna postojećih zakonskih propisa • Obračun i naplata eko naknada • Saradnja sa ostalim organima državne uprave u vezi sa obračunom i naplatom naknada • Saradnja sa obveznicima koji plaćaju naknadu • Donošenje Pravilnika kojim će se tretirati potencijalni prihod predviđen donijetim Zakonom o putevima. 	Eko fond Agencija za zaštitu životne sredine Obveznici MKI		Tokom čitave godine	<ul style="list-style-type: none"> • Broj donijetih i izmijenjenih zakonskih propisa; • Minimum 30 izdatih Rješenja o naplati; • Minimum 30 naplaćenih Rješenja o naplati;
	1.2. Saradnja sa međunarodnim i finansijskim institucijama	1.1.2. Zaključivanje sporazuma o zajedničkom finansiranju projekata i programa iz oblasti životne sredine i energetske efikasnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Potpisivanje memoranduma o saradnji sa UNDP-om vezano za programe energetske efikasnosti • Definisane saradnje i potpisivanje potrebne dokumentacije kako bi se stekli pravni uslovi za prenos finansijskih sredstava u saradnji sa Vladom Slovenije kroz donaciju Klimatskog fonda Slovenije. • Kontinuirana komunikacija sa relevantnim međunarodnim institucijama i fondovima sa ciljem razmjene znanja i iskustva, kao i mogućnosti povlačenja sredstava koja bi se mogla koristiti za velike infrastrukturne projekte u oblasti zaštite životne sredine. 	Eko fond UNDP Vlada Slovenije		II kvartal	<ul style="list-style-type: none"> • Potpisan memorandum o saradnji sa UNDP-em • Potpisan memorandum i saradnji sa Vladom Slovenije • Minimum 10 održanih sastanaka sa međunarodnim institucijama i fondovima

FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

			<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljanje bilateralne saradnje, regionalne i multilateralne saradnje sa drugim državama u cilju pružanja tehničke pomoći i jačanje kapaciteta Eko fonda 				
2. Sufinansiranje projekata, programa i drugih aktivnosti iz oblasti zaštite životne sredine i klimatsko energetske oblasti	2.1. Zaštita voda	2.1.1. Finansijska podrška za investicije rekonstrukcije vodovodne i kanalizacione mreže u cilju zaustavljanja trenda pogoršanja kvaliteta površinskih i podzemnih voda	Projekat će obuhvati izradu Glavnog projekta zamjene azbestno-cementnih cijevi na teritoriji Crne Gore i obuhvatiće 20 opština u ukupnoj dužini od cc 130km vodovodnih cijevi.	Eko fond Zajednica opština Udruženje vodovoda Lokalne samouprave UNDP	539	IV kvartal	Realizovan ugovor Glavnog projekta zamjene azbestno-cementnih cijevi
	2.2. Monitoring kvaliteta tečnih goriva	2.2.1. Finansijska podrška za praćenja kvaliteta tečnih naftnih proizvoda koji će obuhvatiti i kontrolu na benzinskim stanicama	Izrada protokola monitoringa kvaliteta motornih goriva u Crnoj Gori.	Eko fond Agencija za zaštitu životne sredine	539	III Kvartal	Izrađen protokol

FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

	2.3. Podrška uspostavljanju sistema monitoringa i zaštite biodiverziteta	2.3.1. Uspostavljanje saradnje i finansijska podrška institucija iz predmetnih oblasti zaštite biodiverziteta i prirode	Podrška uspostavljanju protokola i projekata u predmetnoj oblasti zaštite biodiverziteta i prirode	Eko Fond, Agencija za zaštitu životne sredine, JP Nacionalni parkovi	539	IV Kvartal	Broj uspostavljenih protokola i realizovanih projekata iz oblasti biodiverziteta i zaštite prirode
	2.4. Energetska efikasnost i korišćenje obnovljivih izvora energije za domaćinstva mala i srednja preduzeća.	2.4.1. Finansijska podrška fizičkim licima - domaćinstvima za investicije u energetske efikasnost	<ul style="list-style-type: none"> • Kreiranje metodologije i novih održivih instrumenata za finansiranje projekata energetske efikasnosti u domaćinstvima. • Realizacija novih programa sufinansiranja energetske efikasnosti i upotrebe obnovljivih izvora energije u domaćinstvima. • Realizacija programa obuke – tehničke podrške zainteresovanim licima. 	Eko fond Ministarstvo kapitalnih investicija	539	III Kvartal	Podržano minimum 20 domaćinstava
		2.4.2. Finansijska podrška privredi za investicije u energetske efikasnost	<ul style="list-style-type: none"> • Priprema metodologije i kreiranje novih održivih instrumenata za finansiranje projekata energetske efikasnosti u privatnom sektoru. • Realizacija programa obuke – tehničke podrške zainteresovanim subjektima. • Realizacija novih programa sufinansiranja energetske efikasnosti i upotrebe obnovljivih izvora energije u privatnom sektoru. • Realizacija projekat postavljanja solarnih panela na krovu Elektrotehničkog fakulteta 	Eko fond UNDP ETF	539	II Kvartal	Podržano minimum 10 privrednika

FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

2.5. Čistiji i energetski efikasan saobraćaj	2.5.1. Priprema šema podrške za zelena vozila javnog prevoza	<ul style="list-style-type: none"> Kreiranju programa podrške koji će se realizovati u skladu sa definisanim potrebama i raspoloživim sredstvima u narednom planskom periodu). 	Eko fond MKI Ministarstvo ekonomskoj razvoja	539	IV Kvartal	Pripremljen strateški dokument
	2.5.2. Nastavak realizacije programa podrške za prelazak na zelena vozila	<ul style="list-style-type: none"> Kreiranje metodologije novih održivih instrumenata za finansiranje nabavke električnih vozila u privatnom i javnom sektoru i za fizička lica. Realizacija programa sufinansiranja kupovine električnih i hibridnih vozila za pravna i fizička lica. 	Eko fond	539	II Kvartal	Potpisano minimum 20 ugovora o dodjeli subvencije
	2.5.3. Realizacija programa nabavke i instalacije punionica shodno izrađenoj mapi javnih punionica za električna vozila na teritoriji CG	<ul style="list-style-type: none"> Izvradiće se tehničko rješenje i mapiranje mreže javnih punionica na teritoriji Crne Gore. 	UNDP Eko fond	539	III Kvartal	Pripremljen strateški dokument
	2.5.4. Program razvijanja javne svijesti i edukacije o čistijem i energetski efikasnom saobraćaju	<ul style="list-style-type: none"> Priprema edukativnih materijala i sprovođenje kampanje za čistiji, energetski efikasan saobraćaj. 	Eko fond	539	III Kvartal	Pripremljen strateški dokument

FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

	2.6. Podrška jačanju „zelenih poslova	2.6.1 Realizacija programa obuke – tehničke podrške zelenim poslovima“.	<ul style="list-style-type: none"> Izrada programa obuke za pružanje savjetodavnih usluga u oblasti poslovnog planiranja u cilju jačanja kapaciteta za pružanje podrške „zelenim poslovima“. 	UNDP Eko fond	539	III Kvartal	Pripremljen strateški dokument
3. Uredba o trgovini emisijama CO ₂	3.1 Kontinuiran o vođenje Registra emisijama CO ₂	3.1.1 Vođenje Registra emisijama CO ₂ i usaglašavanje sa EU zakonodavstvom	<ul style="list-style-type: none"> Redovno praćenja, upravljanje, kontrola i evidencija emisijama kredita. Prenos i korišćenje emisijama kredita kao i ažuriranje registra emisijama kredita. Verifikacije i izvještavanja emisijama kredita i dodatno usaglašavanje regulative sa zakonodavstvom Evropske unije (EU ETS acquis). Godišnja dodjela besplatnih emisijama kredita na osnovu <i>Uredbu o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte.</i> 	Operateri postrojenja Eko fond Agencija za zaštitu životne sredine		Tokom cijele godine	Pripremljen i ažuriran registar emisije CO ₂
4. Institucionalno jačanje	4.1. Strateško planiranje razvoja Eko fonda	4.1.1 Izrada Mape puta razvoja Eko fonda za period od 5-10 godina	<ul style="list-style-type: none"> definisati Mapu puta razvoja Eko fonda za period od 5-10 godina. 	UNDP Eko fond		III Kvartal	Pripremljen strateški dokument
	4.2. Kadrovsko jačanje Eko fonda	4.1.2 Zapošljavanje u skladu sa donesenom sistematizacijom	<ul style="list-style-type: none"> Zapošljavanje na radnim mjestima predviđenim sistematizacijom, a sve u skladu sa Godišnjim Planom rada i Finansijskim planom. 	Eko fond		Tokom cijele godine	Zaključen ugovor o radu sa minimum 2 novo zaposlena

FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

		4.1.3 Uspostavljanje sistema monitoringa i evaluacije zaposlenih	<ul style="list-style-type: none"> Izrada internih procedura za monitoring i evaluaciju zaposlenih. 	Eko fond		Tokom cijele godine	Pripremljena minimum 2 interne procedure i evaluacija svih zaposlenih
	4.2. Edukacija zaposlenih u Eko fondu	4.2.1 Izrada Godišnjeg plana edukacije	<ul style="list-style-type: none"> Mapiranje potreba zaposlenih i izrada Godišnjeg plana edukacije. 			Tokom cijele godine	Pripremljen plan edukacija
		4.2.2 Sprovođenje Godišnjeg plana edukacije	<ul style="list-style-type: none"> Učestvovanje zaposlenih na stručnim seminarima, radionicama, treninzima i studijskim posjetama, uz poštovanje propisanih mjera uslijed COVID pandemije ili organizovanje istih putem on-line platformi. Korišćenje programa međunarodne saradnje sa ciljem transfera najboljih iskustava iz drugih zemalja. 	Eko fond UNDP		Tokom cijele godine	Prisustvo zaposlenih na minimum 5 radionica edukativnog karaktera
	4.3. Tehničko opremanje	4.3.1 Obezbeđivanje infrastrukture za rad Eko fonda	<ul style="list-style-type: none"> Nabavka ICT opreme, shodno potrebama uslijed proširivanja kadrovskih kapaciteta. 	Eko fond		III Kvartal	Nabavka jednog servera za potrebe Eko fonda
	4.4. Vizuelizacija i promocija planiranih projekata	4.4.1 Uspostavljanje identiteta projekata i promocija istih	<ul style="list-style-type: none"> PR – promovisanje u medijima, na društvenim mrežama, press-clipping 	Eko fond		Tokom cijele godine	Minimum 10 promotivnih članaka u novinama kao i 3 kampanje na medijskim portalima

FINANSIJSKI PLAN
FONDA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE
ZA 2021. GODINU

PRIJEDLOG

FINANSIJSKI PLAN FONDA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE ZA 2021. GODINU

UVOD

Način finansiranja Fonda za zaštitu životne sredine, propisan je članom 76 Zakona o životnoj sredini, pri čemu se stavom 3 utvrđuje da se sredstva za rad Eko fonda obezbjeđuju iz: budžeta Crne Gore; sredstava eko-naknada; kredita, donacija i pomoći; instrumenata, programa i fondova Evropske unije, Ujedinjenih nacija i međunarodnih organizacija; stranih ulaganja namijenjenih zaštiti životne sredine i drugih izvora u skladu sa zakonom. U skladu sa stavom 2 član 6 Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu životne sredine, sredstva se utvrđuju i koriste u skladu sa finansijskim planom Eko fonda, dok stavom 1 alineja 4 člana 8 Vlada Crne Gore (Osnivač) daje saglasnost na finansijski plan Društva.

Na osnovu člana 77 stav 2 alineja 3 Zakona, člana 5 Uredbe o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine i člana 18 Zakona o upravnom postupku, Agencija za zaštitu životne sredine donosi rješenja po osnovu kojih se vrše naplate eko naknada odnosno prikupljaju sredstva za finansiranje Eko fonda i to:

- Naknada za uvoz supstanci koje uništavaju ozonski omotač
- Naknada za ispuštanje zagađujućih materija u vazduh
- Naknada za stvaranje i deponovanje opasnog otpada

Eko-naknade su naknade zbog zagađivanja životne sredine koje se plaćaju po principu „zagađivač plaća”.

Shodno Uredbi o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte, Eko fond ostvaruje prihode od naknada po osnovu prenosa emisionih kredita u iznosu od 0,1% minimalne cijene emisionog kredita koja iznosi 24€/tCO₂.

Imajući u vidu da finansijski plan, pored Programa rada, predstavlja jedan od važnih mehanizama za obezbjeđivanje transparentnosti rada, samim tim sačinjen je na osnovu nadležnosti i obaveza Eko fonda propisanih zakonskim okvirom.

Finansijskim planom je predviđeno da će se rashodi u 2021. godini finansirati iz sopstvenih izvora, pod čime se podrazumijevaju prihodi po osnovu rješenja koja Agencija treba da izda u toku godine (28.82%) i naknada po osnovu prenosa emisionih kredita (0.43%); donacija od strane međunarodnih partnera za realizaciju projekata (34.78%); donacija u opremi (0.65%); i neraspoređene dobiti iz 2020. godine (35.32%).

Planiranje rashoda prikazanih kroz finansijski plan izvršeno je na osnovu projekcije dinamike realizacije projekata, a u skladu sa očekivanim prilivima finansijskih sredstava.

II PRAVNI STATUS I NADLEŽNOSTI FONDA

Članom 76 Zakona propisano je da Eko Fond ima svojstvo pravnog lica, čiji osnivač je Vlada Crne Gore. Odlukom o osnivanju Eko fonda kao i Statutom uređuje se organizacija i način rada, djelatnost, organi, način finansiranja i korišćenja sredstava.

Eko fond, u okviru nadležnosti utvrđenih Statutom, obavlja sljedeće poslove:

- sprovođenje nacionalnih strateško-planskih dokumenata iz područja zaštite životne sredine, održivog razvoja i energetske efikasnosti;

- posredovanje u vezi sa finansiranjem zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije iz sredstava obezbijeđenih iz kredita, donacija i pomoći, instrumenata, programa i fondova Evropske unije, Ujedinjenih nacija i međunarodnih organizacija, stranih ulaganja namijenjenih zaštiti životne sredine, od stranih država, finansijskih institucija i domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica;
- vođenje baze podataka o programima, projektima i sličnim aktivnostima u području zaštite životne sredine i energetske efikasnosti, potrebnim i raspoloživim finansijskim sredstvima za njihovo ostvarivanje;
- uspostavljanje i ostvarivanje saradnje sa međunarodnim i domaćim finansijskim institucijama i drugim pravnim i fizičkim licima, radi finansiranja zaštite životne sredine i energetske efikasnosti, u skladu sa nacionalnim strateško-planskim dokumentima iz oblasti zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije;
- druge poslove koji se odnose na finansiranje zaštite životne sredine i energetske efikasnosti.

III FINANSIRANJE RADA EKO FONDA

U cilju ostvarenja funkcionalne nezavisnosti Eko fond se finansira od naknada, shodno Zakonu, koje plaćaju obveznici eko naknada po osnovu rješenja izdatih od strane Agencije za zaštitu životne sredine, što predstavlja primarni način finansiranja. Visine naknada određuju se shodno Uredbi o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine. Obaveza Eko fonda propisana Statutom je i da po isteku poslovne godine, sredstva koja preostanu na računu nakon izmirenja obaveza, iskaže kao neraspoređenu dobit. O raspodjeli dobiti odlučuje Osnivač. Shodno članu 76 Zakona, sredstva Eko fonda koriste se za: finansiranje pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti na državnom i lokalnom nivou, u cilju očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unaprjeđivanja životne sredine, energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora i energije, sprovođenje ciljeva i načela zaštite životne sredine, radi postizanja integralnog i cjelovitog očuvanja kvaliteta životne sredine, očuvanja biološke, geološke i predione raznovrsnosti i racionalnog korišćenja prirodnih dobara i energije kao osnovnih uslova održivog razvoja, kao i ostvarivanje prava građana na zdravu životnu sredinu.

IV PLAN PRIHODA

Finansijski plan Fonda za zaštitu životne sredine za 2021. godinu bazira se na zakonom propisanim izvorima finansiranja Eko fonda i to:

1. Godišnjih naknadi po osnovu izdatih rješenja od strane Agencije za zaštitu životne sredine na osnovu Zakona članom 77:
 - a. Naknada za uvoz supstanci koje uništavaju ozonski omotač, naknada za ispuštanje zagađujućih materija u vazduh i naknada za stvaranje opasnog otpada;
2. Naknade prikupljene od emisionih kredita na osnovu „Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte“ u skladu sa članom 3:
 - a. Naknada za prenos emisionih kredita;
3. Drugim izvorima u skladu sa zakonom.
 - a. Donacija od strane UNDP-a u okviru projekta „Razvoj zelenih biznisa u Crnoj Gori“;
 - b. Donacija od strane Klimatskog fonda Slovenije kroz saradnju sa Eko Skladom i Vladom Slovenije.

FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

S obzirom na činjenicu da Agencija do momenta izrade Finansijskog plana i Plana rada nije izdala Rješenja po osnovu eko naknada, projekcija prihoda izvršena je na osnovu izdatih Rješenja u 2020. godinu, koja su obračunata na osnovu dostavljenih podataka zagađivača iz 2019. godine.

Ukupni planirani prihodi Eko fonda za 2021. godinu po osnovu eko naknada, kao i po osnovu naknada za prenos emisionih kredita iznose 504,590.18 € i čine ih:

- **prihod od naknada za ispuštanje zagađujućih materija u vazduh** u iznosu od 207,188.43 €;
- **prihod od naknada za stvaranje opasnog otpada** u iznosu od 289,188.76 €;
- **prihod od naknada za uvoz supstanci koje uništavaju ozonski omotač** u iznosu od 844.56 €;
- **naknade prikupljene od emisionih kredita** u iznosu od 7,368.43 €.

Sopstveni izvori finansiranja			
Plan prihoda za 2021. godinu			Procenat učešća %
1.	Naknada za ispuštanje zagađujućih materija u vazduh	207,188.43 €	41.06%
2.	Naknada za stvaranje opasnog otpada	289,188.76 €	57.31%
3.	Naknada za uvoz supstanci koje uništavaju ozonski omotač	844.56 €	0.17%
4.	Naknade po osnovu emisionih kredita	7,368.43 €	1.46%
Prihodi iz sopstvenih izvora		504,590.18 €	100.00%

Tabela 1: Planirani sopstveni izvori finansiranja u toku 2021. godine.

Prihodi po osnovu donacija od strane međunarodnih partnera planirani su u ukupnom iznosu od 600,000.00 €, odnosno donacija od strane UNDP-a u iznosu od 100,000.00 € i donacija od strane Klimatskog fonda SLO u iznosu od 500,000.00 €.

Donacije			
Plan prihoda za 2021. godinu			Procenat učešća %
1.	Donacija Klimatskog fonda SLO	500,000.00 €	83.33%
2.	Donacija UNDP-a	100,000.00 €	16.67%
Prihodi po osnovu donacija		600,000.00 €	100.00%

Tabela 2: Planirani prihodi po osnovu donacija za realizaciju projekata u toku 2021. godine.

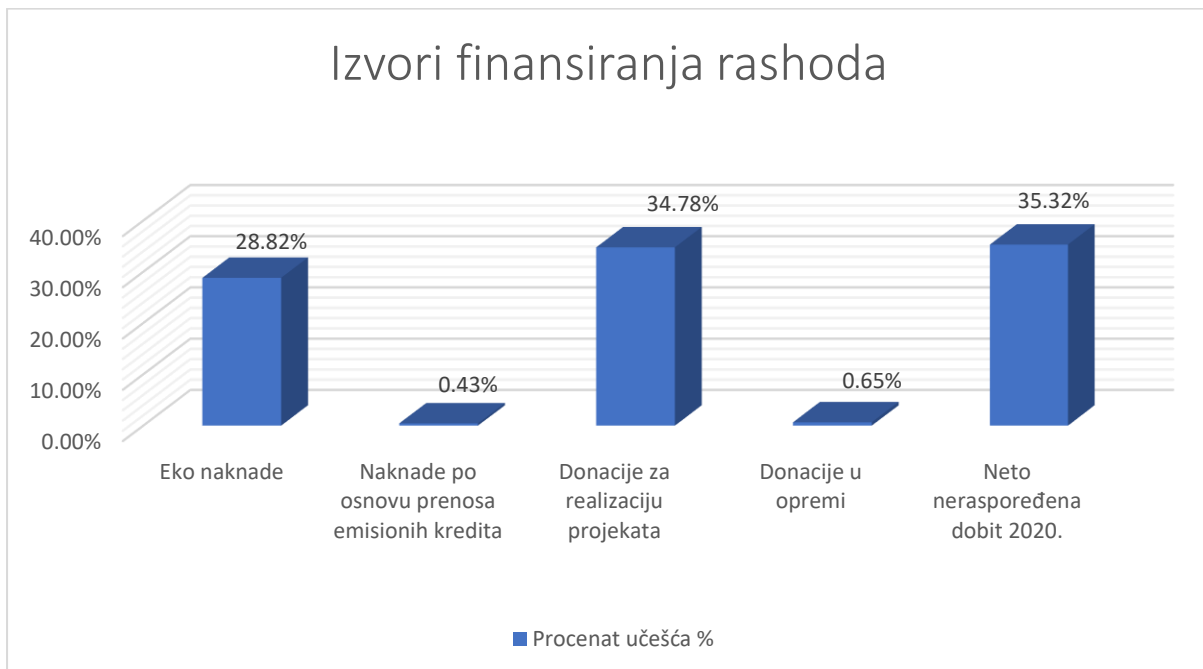
FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Vlade CG donijela je Odluku o raspodjeli neraspoređene dobiti iz 2020. godine u ukupnom neto iznosu 609,354.83 €, kojom je predviđeno da se ista iskoristi za realizaciju projekata u 2021. godini.

U narednoj tabeli dat je sumarni prikaz izvora finansiranja rashoda u 2021. godini.

Izvori finansiranja rashoda			
		Sumarni prikaz u €	Procenat učešća %
1.	Eko naknade	497,221.75 €	28.82%
2.	Naknade po osnovu prenosa emisionih kredita	7,368.43 €	0.43%
3.	Donacije za realizaciju projekata	600,000.00 €	34.78%
4.	Donacije u opremi	11,299.91 €	0.65%
5.	Neto neraspoređena dobit 2020.	609,354.83 €	35.32%
Ukupni izvori finansiranja		1,725,244.92 €	100.00%

Tabela 3: Planirani izvori finansiranja rashoda u toku 2021. godine.

Grafikon 1: Planirani izvori finansiranja rashoda u toku 2021. godine

U strukturi izvora finansiranja rashoda u 2021. najznačajniju stavku čini neraspoređena dobit iz prethodne godine (35.32%). U prethodnoj godini nije izvršena realizacija planiranih projekata, jer je Eko fond kao davalac subvencija u obavezi da od strane Agencije za zaštitu konkurencije dobije saglasnost za raspisivanje javnih konkursa. Međutim, Eko fond se našao u nezavidnoj situaciji uslijed administrativne blokade od strane Agencije, koja je trebala da

FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

izda pomenutu saglasnost. Zbog ovog izazova realizacija je onemogućena do kraja 2020. godine. Nakon dopisa koji je Eko fond uputio Ministarstvu ekonomskog razvoja kao nadležnom organu Agencije, problem je riješen i sredstva iz prethodne godine se prenose za projekte koji će biti sprovedeni u toku 2021. godine, u skladu sa odlukom Osnivača.

Pored toga, značajan izvor finansiranja u toku 2021. godine jesu donacije od strane Međunarodnih organizacija (34.78%), zahvaljuju dobroj saradnji i prepoznavanju Eko fonda od strane istih, kao bitne institucije u oblasti zaštite prirode i životne sredine, i oblasti energetske efikasnosti.

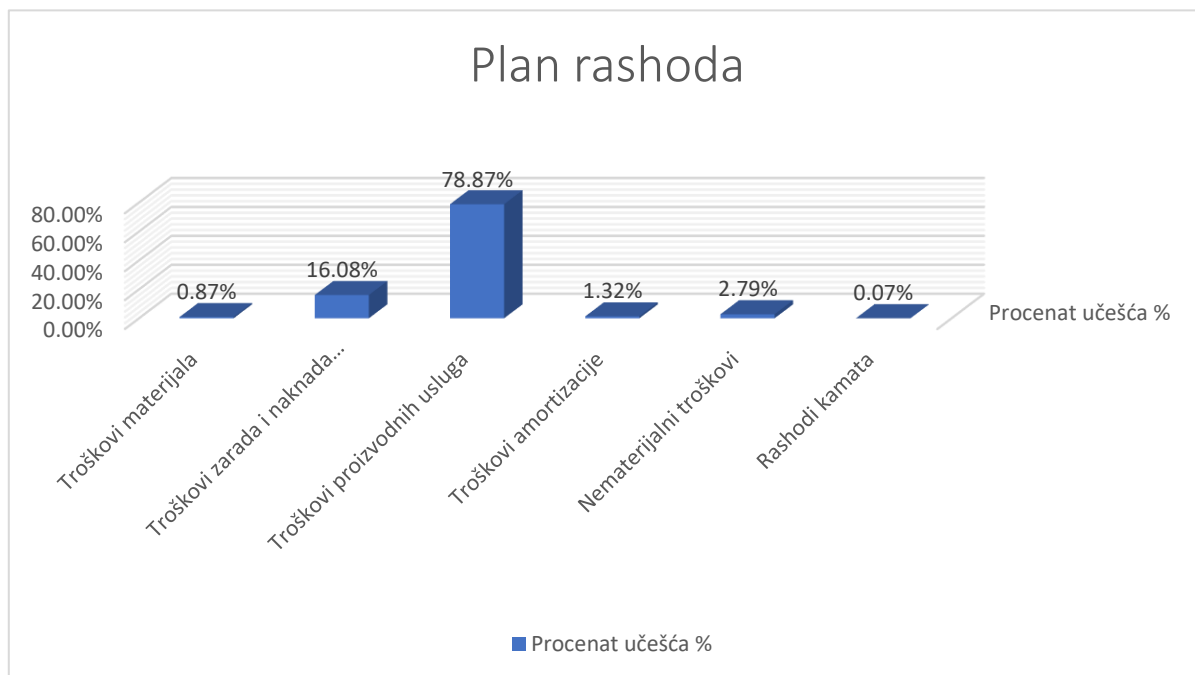
V PLAN RASHODA

Rashodi su usklađeni sa očekivanim obimom poslova i potrebom blagovremenog izvršavanja programskih aktivnosti Eko fonda i isti su planirani na osnovu detaljne procjene izdataka koji su neophodni za rad, odnosno ostvarivanje zadataka utvrđenih u Programu rada za 2021. godinu.

Ukupni rashodi planirani su u iznosu od 1,482,814.68 € i njihov sumaran pregled dat je u sljedećoj tabeli:

		Plan rashoda za 2021. godinu	Procenat učešća %
1.	Troškovi materijala	13,008.52 €	0.87%
2.	Troškovi zarada i naknada zarada	240,097.82 €	16.08%
3.	Troškovi proizvodnih usluga	1,177,448.96 €	78.87%
3.a.	<i>Troškovi za realizaciju projekata</i>	<i>1,110,378.33 €</i>	
3.2.	<i>Ostali troškovi proizvodnih usluga</i>	<i>67,070.63 €</i>	
4.	Troškovi amortizacije	19,727.95	1.32%
5.	Nematerijalni troškovi	41,482.53 €	2.79%
6.	Rashodi kamata	1,048.90 €	0.07%
	Ukupni rashodi	1,492,814.68 €	100%
	Bruto neraspoređena dobit na kraju 2021.	232,430.24 €	
		1,725,244.92 €	

Tabela 4: Plan rashoda za 2021. godinu.

Grafikon 2: Plan rashoda za 2021. godinu.

U strukturi planiranih rashoda u 2021. godini najznačajniju stavku predstavljaju rashodi proizvodnih usluga 1,177,448.96 € (78.87% u odnosu na ukupne rashode) od čega su rashodi za realizaciju projekata 1,110,378.33 €.

Neraspoređena dobit na kraju godine nastaje kao rezultat nepoklapanja momenta nastanka prihoda i naplate istih, kao i nemogućnosti naplate određenih potraživanja u roku dospjeća. Prilikom izdavanja Rješenja od strane Agencije, data je mogućnost obveznicima da obavezu izmire u jednakim mjesečnim ratama, što će rezultirati da ukupna potraživanja ne budu naplaćena do kraja poslovne 2021. godine.

RASHODI

1. Troškovi materijala

Troškovi materijala iskazani su u ukupnom iznosu od 13,008.52 € i obuhvataju: troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 5,105.89 €; trošak materijala za održavanje higijene u iznosu od 1,201.90 €; troškove za gorivo u iznosu od 2,700.72 €; troškove električne energije 2,000.00€ kao i troškove ostalog materijala u iznosu od 2,000.00€.

2. Troškovi zarada i naknada zarada

a) Troškovi zarada za redovan rad

Zarade zaposlenih iskazuju se u bruto iznosu i obuhvataju: neto zaradu i poreze i doprinose za 9 zaposlenih. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji za izvršenje poslova iz djelokruga rada Eko fonda, shodno članu 13 planirano je 19 radnih mjesta sa 25 izvršilaca. Na kraju prethodne godine, zaključno sa mjesecom decembrom u radnom odnosu bilo je 9 zaposlenih uključujući izvršnog direktora. Sa 8 zaposlenih je zasnovan radni odnos na neodređeno vrijeme, dok sa izvršnim direktorom radni odnos je zasnovan do isteka mandata. U tekućoj godini planirano je zapošljavanje još 2 izvršioca, tako da planirani troškovi bruto zarada iznose ukupno 193,205.86€.

b) Troškovi naknada po ugovoru o djelu

Bruto naknada za fizičko lice angažovano po osnovu ugovora o djelu, na godišnjem nivou iznosi 10,325.52 €.

c) Troškovi naknada članovima odbora direktora

Bruto naknade za predsjednika i članove odbora direktor planirane su u ukupnom mjesečnom bruto iznosu od 2,213.87 €, što bi predstavljalo ukupna planirana sredstva na godišnjem nivou u iznosu od 26,566.44 €.

d) Troškovi naknada zaposlenima na službenom putu

Troškovi naknada zaposlenima na službenom putu koji čine troškove službenih putovanja u zemlji i inostranstvu (prevoz, smještaj, dnevnice i putno osiguranje), predviđeni su u iznosu od 10,000.00 €, ukoliko epidemiološka situacija dozvoli realizaciju planiranih studijskih posjeta.

3. Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su u ukupnom iznosu od 1,177,448.96 € i obuhvataju:

Troškove PTT usluga, koji se odnose na račune za fiksnu i mobilnu telefoniju, kao i račune za usluge slanja pošte; troškove za održavanje nematerijalne imovine; troškove za usluge održavanja opreme; troškovi zakupnine poslovnih prostorija; troškovi oglasa u novinama, časopisima prilikom objave Javnih konkursa; troškovi reklame i oglašavanja; i kao najznačajniju stavku **rashode za realizaciju projekata** u iznosu od 1,110,378.33 €.

Sredstva za realizaciju projekata biće obezbijedena iz neraspoređene dobiti iz prethodne godine, naplate eko naknada u tekućoj godini, naplate naknada za prenos emisionih kredita, kao i donacija od strane međunarodnih partnera.

S tim u vezi Eko fond je planirao shodno Programu rada za 2021. godinu da sredstva u iznosu od 1,110,378.33 € preusmjeri za realizaciju sljedećih projekata:

- **Projekat iz oblasti zaštite voda**- finansijskim planom izdvojena su sredstva za projekat „Izrade Glavnog projekta zamjene azbestno-cementnih cijevi na teritoriji Crne Gore“, u kojem su obuhvaćene 21 opština, osim Plužina i Petnjice koje nemaju ugrađen azbest-cementni cjevovod. Sredstva su namijenjena za finansiranje prve faze rekonstrukcije AC cjevovoda u ukupnoj dužini od 129 km, a vrijednost projekta iznosi 200,000.00 €.
- **Projekti iz oblasti energetske efikasnosti**- finansijskim planom izdvojena su sredstva za projekte kroz subvencije stanovništvu i MSP (u vidu finansijske podrške pravnim licima u privatnom sektoru). Projekat podrazumijeva realizaciju novih programa sufinansiranja energetske efikasnosti i upotrebe obnovljivih izvora energije u domaćinstvima i privredi. Projekti su multiplikativni i imaju za cilj: smanjenje troškova grijanja i povećanje komfora u domaćinstvima, ostvarivanje značajnog smanjenja emisija CO₂ u sektoru domaćinstva kao i razvoj tržišta sistema za *grijanje na biomasu* u Crnoj Gori; *razvoj solarne (termalne) energije*- koja predstavlja ekonomično rješenje za zagrijavanje vode u zgradama postavljanjem solarnih ploča na privatnim kućama i zgradama; poboljšanje toplotne izolacije odnosno *termoizolacije* u objektima za stanovanje i obavljanje poslovnih aktivnosti, koji su konstruisani ne vodeći računa o standardima vezanim za EE. Sredstva za realizaciju projekata iz ove kategorije biće obezbijedena iz sopstvenih izvora u iznosu od 100,000.00 €, kao i kroz saradnju sa UNDP-om u vidu donacije u iznosu od 100,000.00 € i kroz saradnju sa Klimatskim fondom Slovenije u iznosu od 300,000.00 €.

***Napomena**- Takođe je planiran projekat u saradnji sa Ministarstvom za kapitalne investicije iz oblasti energetske efikasnosti u iznosu od 100.000,00 €. Očekuje se potpisivanje memoranduma o saradnji u i komunikaciji sa predstavnicima ministarstva planirano je preusmjeravanje u pomenutom iznosu na račun Eko fonda.

- **Projekat iz oblasti energetske efikasnosti u oblasti saobraćaja**- finansijskim planom izdvojena su sredstva za subvencije u realizaciji programa podrške za prelazak na "zelena" vozila za subjekte iz privatnog i javnog sektora, i fizička lica, namijenjeno za kupovinu električnih i/ili hibridna vozila i za nabavku i instalaciju punionica u iznosu od 300,000.00 €. Svrha projekata je podsticanje čistijeg saobraćaja, korišćenja alternativnih goriva u saobraćaju, odnosno redukciju negativnog uticaja gasova na kvalitet vazduha, životnu sredinu i zdravlje ljudi, kroz smanjenje emisije gasova sa efektom staklene bašte u odnosu na konvencionalna vozila (kao sto je CO₂ za oko 15 do 30 %). Navedeni iznos sredstva će se realizovati kroz tri projekta u toku godine, u od čega 200,000.00 € kroz dva projekta za nabavku „zelenih“ vozila, a preostalih 100,000.00 € za punionice. Sredstva su obezbijedena jednim dijelom iz sopstvenih izvora finansiranja (100,000.00 €), a drugim dijelom iz donacije Klimatskog fonda Slovenije (200,000.00 €).
- **Projekat postavljanje solarnih panela na krovu Elektrotehničkog fakulteta**
Kao jedan od izazova pri realizaciji projekata povezanih sa finansiranjem izrade solarnih panela je nepouzdanost tehničkih specifikacija određenih dobavljača. Pri kontroli takvih solarnih panela, uočeno je da priložene tehničke specifikacije ne odgovaraju testu istih, te da postoji odstupanja. U cilju suzbijanja nepouzdanih dobavljača Eko fond je planirao realizaciju projekta u saradnji sa UNDP i Elektrotehničkim fakultetom u iznosu od 20.378,33 €, za izradu testne laboratorije solarnih panela na krovu Elektrotehničkog fakulteta.
- **Izrada protokola monitoringa kvaliteta motornih goriva u Crnoj Gori**
Planiran je projekat shodno inicijativi Agencije za zaštitu životne sredine vezano za izradu monitoringa kvaliteta motornih goriva u Crnoj Gori. Kako sprovođenje monitoringa kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla sa aspekta zaštite životne sredine vrši se u skladu sa Zakonom o zaštiti vazduha (Sl.list CG br.43/15), a u skladu sa zahtjevima standard MEST EN 14274, i kao jedan od preduslova poglavlja 27 Zaštite životne sredine pretpristupnih pregovora sa EU, Eko fond će podržati projekat praćenja kvaliteta tečnih naftnih proizvoda koji će obuhvatiti i kontrolu na benzinskim stanicama u iznosu od 30,000.00 €. Pored navedenog, studenti Elektrotehničkog fakulteta će imati priliku za usavršavanje dodatnih vještina pri testiranju solarnih panela.
- **Podrška uspostavljanju sistema monitoringa i zaštite biodiverziteta**
Planirano je uspostavljanje saradnje i finansijska podrška institucijama iz oblasti proučavanja i zaštite biodiverziteta (Agencije za zaštitu životne sredine, JP Nacionalni parkovi Crne Gore itd.) u cilju uspostavljanja standarda i protokola, a shodno nacionalnim i međunarodnim obavezama iz predmetnih oblasti- Zakon o zaštiti prirode ("Sl. list CG", br. 54/16), Konvencija Ujedinjenih nacija o biološkoj raznovrsnosti, CITES Konvencija i dr. Za realizaciju projekta planirana su sredstva u iznosu od 60,000.00 €.

***Napomena:** Eventualna ušteda izdataka po završenom projektu prenosi se za realizaciju narednog projekta. Dok u slučaju nerealizacije projekata do kraja poslovne 2021. godine sredstva se putem neraspoređene dobiti prenose u narednu poslovnu godinu.

4. Troškovi amortizacije

Troškovi amortizacije planirani su u iznosu od 19,727.95 € i obuhvataju godišnji iznos amortizacije za nematerijalnu imovinu, tehnička postrojenja i opremu nabavljenu u prethodnoj godini, primjenom degresivne metode amortizacije (18,127.95 €), kao i

amortizaciju opreme za koju se planira kupovina u tekućoj godini pri čemu je vremenski period obračuna 8 mjeseci (1,600.00€).

5. Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi planirani su iznosu 41,482.53 € i obuhvataju: troškove notarskih usluga; troškove revizije finansijskih iskaza, troškove konsalting usluga potrebnih za sprovođenje projekata, troškova stručnog obrazovanja zaposlenih, stručnih publikacija, ostalih neproizvodnih usluga, troškova reprezentacije, osiguranja sredstava i zaposlenih i drugi troškovi.

6. Rashodi kamata

- Podrazumijevaju izdatke za kamate po osnovu Ugovora o finansijskom lizingu za nabavku opreme (vozila), potpisanog 31.12.2020. godine. Ukupni rashodi za kamate po tom osnovu iznosit će 1,048.90 €.

VI TABELARNI PRIKAZ PLANIRANIH PRIHODA I RASHODA FONDA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE ZA 2021. GODINU

Izvori finansiranja planiranih rashoda prikazani su u narednoj tabeli:

R.br	Klasifikacija	Opis	Iznos u €
I	341	Neto neraspoređena dobit 2020.	609,354.83 €
II	6	Prihodi	1,115,890.09 €
1	653	Prihodi po osnovu eko naknada	497,221.75 €
	653	Prihodi po osnovu naknada za ispuštanje zagađujućih materija u vazduh	207,188.43€
	653	Prihodi po osnovu naknada za stvaranje opasnog otpada	289,188.76 €
	653	Prihodi po osnovu naknada za uvoz supstanci koje uništavaju ozonski omotač	844.56 €
2	653	Prihodi po osnovu naknada za prenos emisionih kredita	7,368.43 €
3	640	Prihodi po osnovu donacija za realizaciju projekata	600,000.00 €
4	640	Prihodi po osnovu donacija u opremi	11,299.91 €
		Ukupna raspoloživa sredstva	1,725,244.92 €

Tabela 5: Planirani prihodi u toku 2021. i ostvarena neto neraspoređena dobit za 2020. godinu.

Planirani rashodi, kao i neraspoređena dobit na kraju 2021. godine prikazani su u narednoj tabeli:

FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

R.br	Klasifikacija	Opis	Iznos u €
I	5	Rashodi	1,492,814.68 €
1	51	Troškovi materijala	13,008.52 €
	512	Troškovi kancelarijskog materijala	5,105.89 €
	512	Troškovi materijala za održavanje higijene	1,201.90 €
	513	Troškovi goriva	2,700.72 €
	513	Troškovi električne energije	2,000.00 €
		Ostali troškovi materijala	2,000.00 €
2	52	Troškovi zarada i naknada zarada	240,097.82 €
	520	Troškovi neto zarada	119,266.96 €
	520	Troškovi poreza i doprinosa na teret zaposlenog	58,742.94 €
	521	Troškovi doprinosa na teret poslodavca	15,195.96 €
	522	Troškovi naknada po ugovoru o djelu	10,325.52 €
	526	Troškovi naknada članovima odbora direktora	26,566.44 €
	529	Naknade troškova zaposlenima na službenom putu	10,000.00 €
3	53	Troškovi proizvodnih usluga	1,177,448.96 €
	531	Troškovi PTT usluga	4,547.34 €
	532	Troškovi za usluge održavanja nematerijalne imovine	251.28 €
	532	Troškovi za usluge održavanja opreme	2,452.00 €
	533	Troškovi zakupnina poslovnih prostorija	50,820.00 €
	535	Troškovi oglasa u novinama, časopisima i sl.	3,000.00 €
	535	Troškovi reklame i oglašavanja	6,000.00 €
	539	Rashodi za realizaciju projekata	1,110,378.33 €
4	54	Troškovi amortizacije i rezervisanja	19,727.95 €
	540	Troškovi amortizacije	19,727.95 €
5	55	Nematerijalni troškovi	41,482.53 €

FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

	550	Troškovi neproizvodnih usluga- notarske, advokatske usluge, usluge revizije FI	15,500.00 €
	550	Troškovi stručnog obrazovanja zaposlenih	5,000.00 €
	550	Troškovi stručnih publikacija	300.00 €
	550	Ostale neproizvodne usluge	300.00 €
	551	Troškovi reprezentacije	5,232.60 €
	552	Premije osiguranja, nekretnine, postrojenja i oprema	1,300.00 €
	552	Premije za obavezno osiguranje zaposlenih	200.00 €
	553	Troškovi platnog prometa (provizije i dr.)	595.68 €
	555	Prirez na porez	2,854.25 €
	555	PDV na usluge ino lica	200.00 €
		Ostale usluge	10,000.00 €
6	56	Rashodi kamata	1,048.90 €
	562	Rashodi kamata po finansijskom lizingu	1,048.90 €
II	341	Bruto neraspoređena dobit 2021.	232,430.24 €

Tabela 6: Planirani rashodi u toku 2021. godine i bruto neraspoređena dobit za 2021. godinu.

VII PLANIRANI NOVČANI TOK PRILIVI I ODLIVI U TOKU 2021. GODINE

U narednoj tabeli dat je pregled planiranih priliva i odliva, kako bi se sagledao novčani tok. Na taj način će biti prikazi prilivi koje Eko fond očekuje na osnovu realnog stanja u naplati potraživanja iz prethodnog obračunskog perioda, a na drugoj strani stvarni odlivi novčanih sredstava.

Pozicija		Iznos
A. Tokovi iz poslovnih aktivnosti		
I.	Prilivi gotovine	1,169,674.95 €
	Prilivi po osnovu eko naknada	392,631.57 €
	Prilivi po osnovu emisionih kredita	7,368.43 €
	Prilivi po osnovu donacija	600,000.00 €
	Prilivi po osnovu naplate potraživanja iz 2020.	169,674.95 €
II.	Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	1,531,917.12
	Isplate dobavljačima, dati avansi	119,556.33 €

FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Isplate po projektima korisnicima	1,110,378.33 €
Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	240,097.82 €
Porez na dobitak	58,830.39 €
Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	3,054.25 €
III. Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti	-362,242.17 €
B. Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja	
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	0.00 €
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	9,000.00 €
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja	-9,000.00 €
C. Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja	
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	0.00 €
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	4,219.10 €
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja	-4,219.10 €
D. Neto tok gotovine	-375,461.27 €
E. Gotovina na početku izvještajnog perioda 01.01.2021.	394,071,85 €
F. Gotovina kraju izvještajnog perioda 31.12.2021.	18,610.58 €

Tabela 7: Planirani novčani tok u toku 2021. godine.

U toku godine očekuju se prilivi po osnovu: naplate eko naknada po osnovu Rješenja koja trebaju biti izdata obveznicima u tekućoj godini (392,631.57 €); naknada po osnovu prenosa emisionih kredita (7,368.43 €); donacija za realizaciju projekata (600,000.00 €); naplate po osnovu Rješenja iz prethodnih godina (169,674.94 €). Potraživanja po osnovu Rješenja izdatih u toku 2020. godine obvezniku Uniprom doo u ukupnom iznosu od 137,268.10 € nijesu uključena u očekivane prilive iz razloga jer je isti uložio žalbu na izdata Rješenja i postupak je otvoren kod nadležnog organa, a na osnovu činjeničnog stanja se ne može očekivati naplata u toku godine. Ukupan iznos očekivanih priliva je 1,169,674.95 €, a zajedno prenesenim stanjem na poslovnom računu iz prethodne godine, ukupna raspoloživa sredstva za iznose 1,563,746.80€.

Odlivi sredstava su veći od rashoda prikazanih u prethodnim tabelama, za iznos poreza na dobit u 2020. godinu, odliva po osnovu finansijskog lizinga uzetog u toku 2020. godine, kao i odlive novčanih sredstva po osnovu nabavke opreme u toku 2021.

Izdaci za otplatu obaveza po osnovu vozila uzetog putem finansijskog lizinga u toku 2021. godine iznosiće 4,219.10 €, dok će obaveza za porez na dobit preduzeća ostvarene u 2020. godini koja iznosi 58,830.39 € biti plaćena u šest jednakih mjesečnih rata u toku 2021. godine. U toku godine planirana je nabavka serverske opreme i opreme za skladištenje podataka, kao i sistemsko rješenje za back-up podataka u iznosu od 3,000.00 €.

Takođe, planirana je nabavka IT opreme za lica sa kojima se planira zasnivanje radnog odnosa u tekućoj godini, u iznosu od 6,000.00 €.

U tabeli br. 6: *Planirani rashodi u toku 2021. godine i bruto neraspoređena dobit za 2021. godinu*, planirani rashodi sadrže i troškove amortizacije, a isti ne predstavljaju odliv novčanih sredstava.

VIII REALIZACIJA FINANSIJSKOG PLANA

Za realizaciju Finansijskog plana za 2021. godinu, odgovoran je Izvršni direktor Eko fonda koji podnosi prijedlog Odboru direktora, koji ga usvaja uz prethodnu saglasnost Osnivača. Raspored sredstava po ovom planu vršiće se u skladu sa donijetim odlukama, programom i planom rada, utvrđenim kriterijumima i mjerilima, zaključenim ugovorima i drugim aktima koje donosi Eko fond u skladu sa zakonom, u cilju ostvarivanja nadležnosti i funkcije.

IX ZAVRŠNA ODREDBA

Prijedlog finansijskog plana za 2021. godinu dostavlja se Osnivaču na razmatranje i usvajanje.